

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії

08-02-120М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання лабораторних робіт із навчальної дисципліни
«Культура публічного виступу»
для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
за освітньо-науковою програмою «Фізична терапія, ерготерапія»
спеціальності 227 «Терапія та реабілітація»
денної/вечірньої форм навчання

Рекомендовано
Науково-методичною радою
з якості ННІ охорони здоров'я
Протокол № 1 від 29.08.2023

Рівне – 2023

Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт із навчальної дисципліни «Культура публічного виступу» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, які навчаються за освітньо-науковою програмою «Фізична терапія, ерготерапія» спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» денної/вечірньої форми навчання. [Електронне видання] / Нестерчук Н. Є. – Рівне : НУВГП, 2023. – 16 с.

Укладач: Нестерчук Н. Є., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Відповідальний за випуск: Нестерчук Н. Є., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Керівник групи забезпечення спеціальності: Григус І. М., доктор медичних наук, професор, директор ННІОЗ.

© Н. Є. Нестерчук, 2023
© НУВГП, 2023

Зміст

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ	5
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ	6
Лабораторна робота № 1. Застосування мистецтва ораторської майстерності у професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта	6
Лабораторна робота № 2. Особливості технік привертання уваги	6
Лабораторна робота № 3. Техніка ораторського виступу та реакція на запитання	7
Лабораторна робота № 4. Специфічні особливості побудови промови	8
Лабораторна робота № 5. Особливості етапів планування, підготовки та проведення презентації	9
Лабораторна робота № 6. Характеристика основних аспектів майстерності публічного виступу	10
Лабораторна робота № 7. Характеристика складових успішного публічного виступу	12
Лабораторна робота № 8. Характерні помилки під час промови та шляхи їх усунення	12
РОЗДІЛ 3. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	16

ВСТУП

Методичні вказівки навчальної дисципліни «Культура публічного виступу» складено відповідно до освітньо-науковою програмою «Фізична терапія, ерготерапія» підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація».

Мета освітнього компоненту «Культура публічного виступу» – оволодіння здобувачами третього рівня вищої освіти прийомами використання вербальних та невербальних засобів для ефективного впливу на аудиторію під час прилюдного виступу; способами побудови промов різного типу; правилами аргументації та переконання. Освітній компонент сприяє усвідомити, що ефективність прилюдного виступу залежить не лише від того, що ми говоримо, але й від того, як говоримо, а також дає уявлення про прийоми та методи підвищення ефективності виступу.

Здобувачі вищої освіти оволодіють:

- ✓ прийомами підготовки промов відповідно до певного комунікативного задуму;
- ✓ здатністю аналізувати бар'єри у спілкуванні з різними аудиторіями;
- ✓ вміннями керувати увагою слухачів;
- ✓ вміннями готувати фахові виступи-презентації та критично оцінювати якість промов;
- ✓ вміннями використовувати технології створення текстів для публічних виступів у професійній сфері;
- ✓ застосовувати вміння говорити аргументовано, зрозуміло, грамотно і тактовно;
- ✓ реалізовувати навички ефективної комунікації з різними типами співрозмовників;
- ✓ вміння переконувати, знаходити підхід до людей.

Навчальну дисципліну складено з орієнтиром на можливість вільного проєктування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.

РОЗДІЛ 1
ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Застосування мистецтва ораторської майстерності у професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта	2
2	Тема 2. Особливості технік привертання уваги	2
3	Тема 3. Техніка ораторського виступу та реакція на запитання	2
4	Тема 4. Специфічні особливості побудови промови	2
5	Тема 5. Особливості етапів планування, підготовки та проведення презентації	2
6	Тема 6. Характеристика основних аспектів майстерності публічного виступу	2
7	Тема 7. Характеристика складових успішного публічного виступу	2
8	Тема 8. Характерні помилки під час промови та шляхи їх усунення	2
	Разом	16

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ

Лабораторна робота № 1

Застосування мистецтва ораторської майстерності у професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта

Мета: опанувати необхідні знання та вміння ораторської майстерності.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись з базовими компонентами ораторського мистецтва.

Короткий огляд теми

Ораторське мистецтво – це не лише вміння говорити, але й вміння слухати, реагувати та впливати на аудиторію. Засвоєння цих базових принципів допоможе стати ефективним оратором та забезпечить успіх у публічних виступах

Вміння говорити перед аудиторією, правильно висловлювати свої думки і переконливо донести їх до слухачів – це ключ до успіху у багатьох сферах життя.. Перш і найважливіше правило ораторського мистецтва – це володіння темою виступу. Необхідно вміти зробити глибокий аналіз і зібрати необхідні дані, щоб виступ був насиченим і вірогідним. Коли доповідач вільно володіє інформацією, він автоматично стає більш впливовою постаттю перед аудиторією. Другий важливий аспект – це структура виступу. Вступ, основна частина та висновок – це основні етапи, які слід враховувати. Необхідно забезпечити логічну послідовність та чітку співвідносність між розділами для зручності сприйняття слухачами. Ефективний оратор завжди знає свою аудиторію. Варто звертатися до аудиторії безпосередньо, ставити риторичні питання, спрямовувати свій виступ так, щоб кожен відчував, що доповідач розповідає саме до нього. Мова тіла – це ще один важливий аспект ораторського мистецтва. Необхідно дотримуватися правил відкритості: плечі розслаблені, очі дивляться в очі слухачів, не забувати про жестикуляції. Правильне використання мови тіла допоможе підкреслити слова та підняти емоційний фон виступу.

Голос важко переоцінити в ораторському мистецтві. Потрібно робити паузи, контролювати темп та гучність голосу. Змінювати інтонацію відповідно до змісту виступу – це додасть динаміки та цікавості. Варто намагатися викликати почуття у аудиторії. Через дотепність або застосування реальних історій, можна сприяти кращому розумінню повідомлення та залученню уваги слухачів. Завжди потрібно буди готовими відповісти на питання. Підготовка до можливих запитань дозволить впевнено вести дискусію та продемонструвати експертний рівень в обраній темі.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття:

Підготувати виступ враховуючі базові основи ораторського мистецтва (знання теми, структура виступу, звертання до аудиторії, використання мови тіла, голос та інтонація, вплив на почуття аудиторії, підготовка до запитань).

Лабораторна робота № 2

Особливості технік привертання уваги

Мета: опанувати необхідні знання та вміння щодо особливостей технік привертання уваги.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись з технік привертання уваги під час публічного виступу.

Короткий огляд теми

Техніки привертання уваги. Початок вашої презентації або виступу повинен бути

цікавим і захопливим. Спробуйте розпочати з цікавого факту, запитання чи анекдоту, щоб засяяти насіння цікавості серед слухачів. Графіка, діаграми, фотографії – це відмінний спосіб привернути увагу. Люди легше сприймають і запам'ятовують інформацію, яка підкріплена візуальними елементами. Збудження уваги можна досягти, використовуючи несподівані елементи або зміни теми. Це може бути несподіваний факт чи цитата, яка залишить аудиторію враженою і зацікавленою. Люди легше пам'ятають інформацію, яка викликає в них емоції. Спробуйте залучити аудиторію через розповіді, приклади або історії, які викликають позитивні або цікаві емоції. Залучайте аудиторію до розмови, ставте запитання, викликайте обговорення. Це створить активний та зацікавлений аудиторійний потік. Не дозволяйте своєму виступу стати монотонним. Змінюйте теми, темп мовлення і ритм, щоб утримувати увагу аудиторії. Повторення ключових ідей може допомогти закріпити інформацію в розумі слухачів. Проте, важливо використовувати його з обережністю, щоб уникнути враження нудності. Інтенсивність виступу та захоплюючий матеріал - ось ключові елементи, які можуть привернути увагу аудиторії. Пам'ятайте про свою гнучкість та здатність адаптувати підхід до конкретної аудиторії.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття:

Підготуйте доповідь на вільну тему, продемонструйте володіння техніками привертання уваги. Продемонструйте ряд помилок, та опишіть шляхи їх попередження.

Лабораторна робота № 3

Техніка ораторського виступу та реакція на запитання

Мета: опанувати необхідні знання щодо техніки ораторського виступу та реакції на запитання.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись з технікою ораторського виступу та реакціями на запитання.

Короткий огляд теми

Техніка ораторського виступу може значно підвищити ефективність виступу та зробити його запам'ятовуваним.

Підготовка до виступу. Глибоке розуміння теми виступу є основою вдалого виступу. Необхідно вивчати матеріали, знаходити ключові моменти та презентувати їх чітко. Варто розділяти виступ на вступ, основну частину та висновок. Це допоможе слухачам легше сприймати інформацію. Також доречно підкреслювати головні моменти виступу в заключенні. Закінчіть виступ доречно сильним, запам'ятовуваним висновком.

Реакція на запитання під час публічного виступу є важливою частиною успішного виступу. Відповіді на запитання дають оратору можливість продемонструвати свої знання та вміння ефективно спілкуватися. Вони також допомагають аудиторії краще зрозуміти тему виступу.

Для того, щоб ефективно реагувати на запитання, оратор повинен ретельно підготуватися до виступу. Під час підготовки необхідно:

- Передбачити можливі запитання

Оратор повинен спробувати передбачити, які питання можуть виникнути у аудиторії. Для цього він може проаналізувати тему виступу, а також провести дослідження аудиторії.

- Запастися додатковою інформацією

Оратор повинен бути готовий відповісти на запитання навіть якщо він не знає на них відповіді. Для цього він повинен запастися додатковою інформацією, яка може бути корисною для відповіді на запитання.

- Приймати запитання з уважністю та професіоналізмом

Оратор повинен приймати запитання з уважністю та професіоналізмом. Він повинен бути ввічливим і шанобливим до аудиторії.

- Просити уточнення

Якщо оратор не розуміє запитання, він повинен просити уточнення. Це допоможе йому дати більш змістовну відповідь.

- Використовувати структуру відповіді

Відповідь на запитання повинна бути структурованою. Вона повинна включати в себе введення, основну частину та висновок.

- Уникати довгих монологів

Відповідь на запитання повинна бути лаконічною. Оратор повинен уникати довгих монологів.

- Підтримувати відповіді конкретними прикладами чи досвідом

Відповіді на запитання повинні бути підтримані конкретними прикладами чи досвідом. Це допоможе аудиторії краще зрозуміти відповідь.

- Відповідати впевнено

Оратор повинен відповідати впевнено, навіть якщо він не знає відповіді на певне питання. Можливо, він може обіцяти подальше дослідження теми.

- Уникати конфліктних ситуацій

Оратор повинен уникати конфліктних ситуацій. Він повинен намагатися розглядати різні точки зору і висловлювати свої думки об'єктивно.

Відповідаючи на запитання, оратор повинен пам'ятати, що це не тільки можливість продемонструвати свої знання, але й можливість покращити сприйняття виступу аудиторією. Кожне запитання - це шанс поглибити розуміння аудиторії теми виступу та зробити його більш ефективним.

Реакція на запитання під час публічного виступу – це важливий навик, який можна розвинути за допомогою практики. Чим більше ви будете виступати перед аудиторією, тим краще ви будете реагувати на запитання.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття::

Підготуйте доповідь на вільну тему, продемонструйте володіння технікою ораторського виступу та різні реакції на запитання. Продемонструйте ряд помилок, та опишіть шляхи їх попередження

Лабораторна робота № 4

Специфічні особливості побудови промови

Мета: опанувати необхідні знання щодо особливостей побудови промови.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись зі специфічними особливостями побудови промови.

Короткий огляд теми

Промова - це усне висловлювання, яке має певну мету та адресата. Вона може бути використана для інформування, переконання або розваги.

Промова має певну структуру, яка включає в себе такі розділи:

- Вступ – це початкова частина промови, в якій оратор представляється аудиторії та задає тон виступу.
- Основна частина – це центральна частина промови, в якій викладається основна інформація або аргументи.
- Висновок – це заключна частина промови, в якій оратор підсумовує свої думки та висновки.

Вступ має такі функції: привернути увагу аудиторії; сформулювати позитивне ставлення до оратора та його виступу; поставити мету промови. У вступі оратор може використовувати такі прийоми: запитання; цитата, статистичні дані.

Основна частина має такі функції: надати інформацію, переконати аудиторію, розважити аудиторію.

У основній частині оратор повинен чітко та зрозуміло викладати свою думку. Він також повинен використовувати переконливі аргументи та докази.

Висновок має такі функції: підсумувати основні думки промови, залишити у аудиторії позитивне враження. У висновку оратор може повторити основні тези своєї промови та закликати аудиторію до певних дій.

Специфічні особливості побудови промови. Окрім загальної структури, промова має ряд специфічних особливостей, які залежать від її мети та адресата.

Інформативна промова має на меті повідомити аудиторії нові відомості. Така промова повинна бути чіткою, логічною та структурованою. Оратор повинен використовувати просту і зрозумілу мову.

Переконлива промова має на меті змінити думку або поведінку аудиторії. Така промова повинна бути аргументованою та емоційною. Оратор повинен використовувати переконливі аргументи, а також апелювати до почуттів аудиторії.

Розважальна промова має на меті розвеселити аудиторію. Така промова повинна бути цікавою та захоплюючою. Оратор повинен використовувати різні прийоми, такі як анекдоти, жарти, ігри та конкурси.

Вибір структури промови. Структура промови залежить від її мети та адресата. Для інформативної промови найбільш доречною є логічна структура, в якій основні тези викладаються послідовно. Для переконливої промови може бути використана структура, яка акцентує увагу на аргументах та доказах. Для розважальної промови може бути використана структура, яка передбачає використання різних прийомів для розваги аудиторії.

Промова – це складний вид усного мовлення, який має певну структуру та специфічні особливості. Оратор повинен враховувати цілі та адресата промови при виборі її структури.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття:

Підготувати промову з чітким розподілом на основні розділи.

Лабораторна робота № 5

Особливості етапів планування, підготовки та проведення презентації

Мета: опанувати необхідні вміннями підготовки та проведення презентації.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись з особливостями планування, підготовки та проведення презентації.

Короткий огляд теми

Презентація – це усне висловлювання, яке має на меті донести певну інформацію до аудиторії. Вона може бути використана в різних сферах діяльності, таких як освіта, бізнес, політика тощо.

Презентація складається з трьох основних етапів: планування, підготовка, проведення.

Планування презентації є найважливішим етапом, оскільки від нього залежить успіх її проведення. На цьому етапі необхідно визначити такі аспекти:

- Мета презентації - що потрібно досягти, проводячи презентацію.
- Аудиторія – хто буде присутній на презентації.
- Тема презентації - про що будете сама презентація.
- Структура презентації - як буде викладатися інформація.
- Зміст презентації - яка інформація буде представлена.
- Методи та засоби презентації – як будуть використовуватися візуальні матеріали та інші методи для донесення інформації.

Підготовка презентації включає в себе такі завдання:

- Збір інформації – необхідно зібрати всю необхідну інформацію, яка буде представлена на презентації.

- Розробка візуальних матеріалів – необхідно розробити візуальні матеріали, які будуть використовуватися на презентації.
- Репетиція презентації – необхідно кілька разів відрепетирувати презентацію, щоб відчувати впевнено під час її проведення.

Проведення презентації є завершальним етапом. На цьому етапі необхідно дотримуватися таких правил:

- Починати презентацію потрібно з енергійного вступу, який приверне увагу аудиторії.
- Викладати інформацію в логічній послідовності, щоб аудиторія могла легко її зрозуміти.
- Використовувати візуальні матеріали, щоб зробити презентацію більш цікавою та зрозумілою.
- Спілкуватися з аудиторією, дивіться в очі слухачам і відповідати на їхні запитання.
- Завершити презентацію потрібно яскравим висновком, який залишить у аудиторії позитивне враження.

Особливості етапів планування, підготовки та проведення презентації.

Кожний з етапів планування, підготовки та проведення презентації має свої особливості, які залежать від мети презентації, аудиторії, теми та інших факторів.

На етапі планування необхідно враховувати такі фактори:

- Мета презентації – від неї залежить, який матеріал буде представлений та які методи будуть використані.
- Аудиторія – необхідно підібрати матеріал та методи презентації відповідно до рівня знань та інтересів аудиторії.
- Тема презентації – необхідно визначити, яку інформацію буде представлено, і структурувати її таким чином, щоб вона була зрозумілою та цікавою для аудиторії.

На етапі підготовки необхідно враховувати такі фактори:

- Зміст презентації – необхідно ретельно підготувати матеріал, який буде представлений.
- Методи та засоби презентації – необхідно продумати, як будуть використані візуальні матеріали та інші методи для донесення інформації до аудиторії.
- Репетиція презентації – необхідно кілька разів відрепетирувати презентацію, щоб відчувати себе впевнено під час її проведення.

На етапі проведення необхідно враховувати такі фактори:

- Вступ – необхідно зацікавити аудиторію та привернути її увагу.
- Основна частина – необхідно логічно та зрозуміло викладати інформацію.
- Висновок – необхідно резюмувати основні думки презентації та залишити у аудиторії позитивне враження.

Презентація – це складний вид діяльності, який вимагає підготовки та вправності. Вивчення особливостей етапів планування, підготовки та проведення презентації допоможе вам провести ефективну презентацію, яка досягне поставлених цілей.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття:

Підготувати презентацію, охарактеризувати етапи її планування, підготовки. Презентувати підготовлену презентацію.

Лабораторна робота № 6

Характеристика основних аспектів майстерності публічного виступу

Мета: опанувати необхідними знаннями щодо основних аспектів майстерності публічного виступу.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись з основними аспектами майстерності публічного виступу.

Короткий огляд теми

Публічний виступ – це усне висловлювання, яке має на меті донести певну інформацію або ідею до аудиторії. Публічні виступи можуть бути використані в різних сферах діяльності, таких як освіта, бізнес, політика тощо.

Постановка дихання – це один з найважливіших аспектів майстерності публічного виступу. Правильне дихання дозволяє оратору говорити вільно, без заїкання та задишки.

Існує два основних види дихання: черевне та грудне. Для публічного виступу найбільш доцільним є черевне дихання. При черевному диханні діафрагма опускається вниз, а живіт розширюється.

Щоб навчитися правильно дихати, можна використовувати такі вправи:

- Поставтеся прямо, руки покладіть на живіт.
- Повільно вдихніть через ніс, відчуваючи, як живіт розширюється.
- Повільно видихніть через рот, відчуваючи, як живіт втягується.

Правильне дихання під час публічного виступу має такі характеристики:

- Глибоке. Оратор повинен вдихати якомога більше повітря.
- Рівне. Оратор повинен дихати рівномірно, без ривків.
- Сповільнене. Оратор повинен говорити повільно, роблячи паузи для дихання.

Дроблення тексту – це один з прийомів, який допомагає оратору говорити вільно і чітко. Суть цього прийому полягає в тому, що текст виступу розбивається на невеликі фрагменти, які оратор говорить одним подихом.

Дроблення тексту необхідно робити таким чином, щоб кожний фрагмент був логічно завершеним. Оратор повинен закінчувати фразу або речення перед тим, як робити паузу для дихання.

Темп або швидкість мовлення. Темп мовлення - це швидкість, з якою оратор говорить. Темп мовлення повинен бути таким, щоб аудиторія могла легко сприймати інформацію.

Занадто швидкий темп мовлення може зробити виступ незрозумілим, а занадто повільний темп – монотонним і нудним.

Інтонація – це зміна висоти тону голосу під час мовлення. Інтонація допомагає оратору підкреслити важливі слова або фрази, а також зробити виступ більш виразним і емоційним.

Інтонація може бути різною:

- Піднята інтонація - використовується для того, щоб підкреслити важливі слова або фрази.
- Опущена інтонація - використовується для того, щоб завершити думку або речення.
- Пунктуаційна інтонація - відповідає знакам пунктуації.

Логічний наголос – це акцентування голосом на важливих словах або фразах. Логічний наголос допомагає аудиторії зрозуміти структуру виступу та важливість окремих його частин.

Логічний наголос можна робити за допомогою підвищення або пониження тону голосу, а також за допомогою пауз.

Жести – це рухи руками, головою або тілом, які використовуються для ілюстрації виступу. Жести допомагають оратору зробити виступ більш виразним і зрозумілим. Жести повинні бути природними та невимушеними. Оратор не повинен використовувати занадто багато жестів, оскільки це може відволікати увагу аудиторії.

Міміка – це рухи м'язів обличчя, які передають емоції. Міміка допомагає оратору зробити виступ більш емоційним і переконливим. Міміка повинна бути природною та відповідати змісту виступу. Оратор не повинен перегравати.

Публічний виступ – це складний вид діяльності, який вимагає підготовки та вправності. Вивчення основних аспектів майстерності публічного виступу допоможе провести ефективний публічний виступ, який досягне поставлених цілей.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття:

Підготувати виступ та продемонструвати майстерність публічного виступу.

Лабораторна робота № 7

Характеристика складових успішного публічного виступу.

Мета: опанувати необхідними знаннями щодо характеристик складових успішного публічного виступу.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись зі складовими успішного публічного виступу.

Короткий огляд теми

Репетиція: безпосередня підготовка до виступу

Після того, як склали план виступу та підготували матеріали, необхідно провести репетицію. Репетиція – це важливий етап підготовки до виступу, який дозволяє відпрацювати всі деталі та усунути недоліки.

Під час репетиції необхідно:

- Проговорити весь виступ від початку до кінця.
- Звернути увагу на темп мовлення, інтонацію та логічний наголос.
- Пропрацювати жести та міміку.
- Перевірити, чи є необхідні візуальні матеріали.

Поводження в ході виступу. Під час виступу важливо дотримуватися таких правил:

- Стояти прямо і тримати голову високо.
- Дивитися в очі слухачам.
- Говорити чітко і повільно.
- Використовувати жести та міміку для ілюстрації виступу.
- Не забувати про паузи.

Якщо відчувається хвилювання, потрібно не показувати цього аудиторії. Варто спрямувати свою енергію на те, щоб чітко та зрозуміло донести до аудиторії думку.

Виступ перед негативно настроєною аудиторією.

Якщо потрібно виступати перед негативно настроєною аудиторією, важливо дотримуватися таких правил:

- Заспокоїтися і постаратися не брати на себе особисто негативну реакцію аудиторії.
- Зосередитися на тому, щоб донести свою думку до аудиторії.
- Бути готовими до запитань.

Якщо аудиторія починає перебивати, необхідно спокійно сказати, що продовжите свою думку після того, як дасте відповіді на їхні запитання.

Поради, які допоможуть виступити перед негативно настроєною аудиторією:

- Починати виступ з позитивного вступу.
- Використовувати візуальні матеріали, які допоможуть привернути увагу аудиторії.
- Потрібно зосередитися на тому, що є спільного з аудиторією.
- Бути готовими відповісти на складні запитання.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття:

Підготувати виступ та продемонструвати навички публічного виступу.

Лабораторна робота № 8

Характерні помилки під час промови та шляхи їх усунення

Мета: опанувати необхідними знаннями щодо характерних помилок під час промови та шляхів їх усунення.

Завдання:

1. Вивчити літературу за темою.
2. Ознайомитись з характерними помилками під час промови та шляхами їх усунення.

Короткий огляд теми

Публічний виступ – це складний вид діяльності, який вимагає підготовки та вправності. Незважаючи на це, навіть досвідчені оратори можуть допускати помилки під час виступу.

Промова без чіткого плану та підготовки. Одна з найпоширеніших помилок під час промови - це відсутність чіткого плану та підготовки. Якщо оратор не знає, що він хоче сказати, його виступ буде розпливчастим та неконкретним.

Щоб уникнути цієї помилки, необхідно ретельно підготуватися до виступу. Спочатку необхідно визначити мету виступу, а потім скласти план, у якому будуть розписані основні тези та аргументи.

Мовчання або надто швидка промова. Ще одна поширена помилка під час промови - це мовчання або надто швидка промова. Якщо оратор довго мовчить, аудиторія може занудьгувати або подумати, що він не знає, що сказати. Якщо оратор говорить занадто швидко, аудиторія може не встигнути зрозуміти його.

Щоб уникнути цієї помилки, необхідно дотримуватися середнього темпу мовлення. Також важливо робити паузи для того, щоб аудиторія могла переосмислити сказане.

Використання складних та нерозбірливих слів. Оратор повинен говорити простою та зрозумілою мовою, щоб аудиторія могла легко сприйняти інформацію. Якщо оратор використовує складні та нерозбірливі слова, аудиторія може не зрозуміти його.

Щоб уникнути цієї помилки, необхідно використовувати просту мову та уникати використання слів, значення яких може бути невідоме аудиторії.

Ігнорування міміки, жестів та інших невербальних аспектів. Міміка, жести та інші невербальні аспекти відіграють важливу роль під час публічного виступу. Вони допомагають оратору донести свою думку до аудиторії та зробити виступ більш цікавим та переконливим.

Щоб уникнути цієї помилки, необхідно використовувати міміку та жести для ілюстрації виступу. Також важливо підтримувати контакт з аудиторією і дивитися їй в очі.

Неспроможність виразити впевненість у власних словах. Впевненість оратора в своїх словах – це важлива умова успішного виступу. Якщо оратор не вірить у те, що він говорить, аудиторія теж не повірить йому.

Щоб уникнути цієї помилки, необхідно ретельно підготуватися до виступу та повірити в те, що ви говорите правду. Також важливо тренуватися виступати перед аудиторією, щоб набути впевненості.

Завдання для підготовки до лабораторного заняття:

Підготувати виступ та продемонструвати характерні помилки під час виступу та шляхи їх усунення.

РОЗДІЛ 3

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вид контролю: залік.

Методи контролю

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни оцінює:

- ✓ участь здобувачів вищої освіти в обговоренні питань, винесених на лабораторні заняття;
- ✓ вирішення ситуаційних завдань та проблемних ситуацій;
- ✓ самостійно підготовка та представлення завдань за темою лабораторного заняття.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)/модульні контролі	Сума
Змістовий модуль									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	40	100

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти.

За виконання завдання, здобувач вищої освіти отримує бали:

	Короткий зміст завдання	За якісне оформлення завдання, його виконання	За відповіді на запитання	Всього балів
Тема 1	Підготувати виступ враховуючі базові основи ораторського мистецтва (знання теми, структура виступу, звертання до аудиторії, використання мови тіла, голос та інтонація, вплив на почуття аудиторії, підготовка до запитань).	5,5	2	7,5
Тема 2	Підготувати виступ та продемонструвати техніку привертання уваги.	5,5	2	7,5
Тема 3	Підготувати виступ та продемонструвати техніку ораторського виступу.	5,5	2	7,5
Тема 4	Підготувати промову з чітким розподілом на основні розділи.	5,5	2	7,5
Тема 5	Підготувати презентацію, охарактеризувати етапи її планування, підготовки. Представити підготовлену презентацію.	5,5	2	7,5
Тема 6	Підготувати виступ та продемонструвати майстерність публічного виступу.	5,5	2	7,5
Тема 7	Підготувати виступ та продемонструвати вміння поведіння під час виступу.	5,5	2	7,5
Тема 8	Підготувати виступ та продемонструвати характерні помилки під час виступу та шляхи їх усунення.	5,5	2	7,5
Всього за аудиторні заняття				60

Модульний контроль проходитиме у формі тестування:

20 балів – модуль 1;

20 балів – модуль 2.

Модульний контроль проходитиме у формі тестування. У тесті 20 запитань різної складності: рівень 1 – 10 запитань по 0,8 бали (8 балів), рівень 2 – 6 запитань по 1 балу (6 балів), рівень 3 – 4 запитання по 1,5 бали (6 балів). Усього – 20 балів за один модульний контроль.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно, з можливістю повторного складання	не зараховано, з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Василенко В. А. Академічна риторика : навч. посіб. для студ. гуманіт. ф-в вищ. навч. закл. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Сум. філ. Харк. нац. ун-ту внутр. справ. Суми : Наталуха А. С., 2018. 275 с.
2. Вишник О. О. Риторика як наука й мистецтво : навчальний посібник. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2023. 264 с.
3. Гайович Г. Публічний виступ як різновид комунікації. *Рідна мова*. №21, 2014. С.76–82.
4. Гамова Г. І. Публічний виступ як реалізація ораторської майстерності. *Лінгвістичні дослідження*: Збірник наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2019. Вип. 50. С. 156–164.
5. Колотілова Н. А. Риторика : навч. посіб. К. : Центр учб. літератури, 2017. 232 с.
6. Куньч, З. Й. Українська риторика: історія становлення і розвитку : навчальний посібник. Львів : Львівська політехніка, 2011. 248 с.
7. Кушнір Р. О. Великий оратор, або як говорити так щоб Вам аплодували стоячи. Дрогобич : Коло, 2013. 258 с.
8. Лужецька Л. Невербальні засоби спілкування як складник мовленнєвої культури особистості. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2014. С. 145–150.
9. Мазур Р. Публічний виступ: психолого-емоційні засади. *Наука і суспільство*. 2011. № 11/12. С. 27–32.
10. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності : навч. посібн. К. : Кондор, 2010. 181 с.
11. Ораторське мистецтво : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад.: І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. 2-ге вид., стер. К. : НАДУ, 2011. 128 с.
12. Ораторське мистецтво : підручник / М. П. Требін, Г. П. Клімова, Н. П. Осипова та ін. ; за ред.: М. П. Требіна, Г. П. Клімової ; 2-ге вид. Х. : Право, 2015. 208 с.
13. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин : навч. посіб. К. : Кондор, 2008. 356 с.
14. Савчук Р. Л. Культура усного публічного мовлення : навчально-методичний посібник для студентів II курсу спеціальності «Журналістика». Івано-Франківськ : Голіней О. М., 2019. 119 с.
15. Серeda Н. В., Квасник О. В. Основи ораторської майстерності : навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2019. 304 с.
16. Форманова С. В. Невербальні засоби вираження комунікації (на матеріалі інтерв'ю з журналістом Майклом Щурем) / С. В. Форманова, Є. І. Ленець. *Молодий вчений*. 2018. № 9. С. 125–128.
17. Царик О. Культура мовлення як елемент духовної культури суспільства. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини* / гол. ред. : М. Т. Мартинюк. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. В. 1. С. 318–327.